

SOCIAL- MEDICINSK LITTERATUR

Flerspråkig demografisk ordbok

HANNES HYRENIUS. *Statistiska institutionen, Göteborgs universitet*, 135 sid. Pris kr 9: —.

Befolkningsstudier

HANNES HYRENIUS. *Almqvist & Wiksell* (distrib.), 120 sid. Pris kr 12: —.

Den föreliggande *demografiska ordboken* har utarbetats på grundval av en fransk, en engelsk och en tysk volym, initierad av internationella befolkningsunionen i Genf. Den befattar sig med demografiska grundbegrepp sådana som befolkningspyramid, överlevelsefunktion och reproduktionstal, tätort, förort och stadsanhopning — man tänker på den planerade Örestaden med Öresund närmast som en insjö, eller hela nordost-agglutinationen av stadsbebyggelse i Förenta Staterna. Utan tvekan fyller boken ett behov med sina klara definitioner, även om den på sina ställen kan bli en smula svårsmält för den ordinära läsaren: dödlighetsintensiteten förklaras sålunda vara "en till året omräknad ögonblicklig dödsrisk och beräknas som första derivatan av naturliga logaritmen av överlevelsefunktionen, tagen negativ", onekligen en munfull för den matematiskt mindre initierade. Det internationella arbetet på det demografiska området gör det utan tvekan ytterst önskvärt att en bok sådan som denna kommit till stånd och författaren, känd och välkänd, har ej sparat någon möda för att verket skall bli bra.

Befolkningstudier är en bok som utgör en sammanfattning av ett antal artiklar som förf. skrivit i tidskrifter och tidningar under senare år, i förening med ett nyskrivet kapitel. Demografiens begrepp, Sveriges befolkningsförhållanden och befolkningsproblem och internationella sådana, demografiska änderingsfaktorer, reproduktionsmätning och befolkningsprognoser be-

handlas klart och ingående. Åtminstone för undertecknad har en bok av denna typ ett alldeles bestämt värde och säkert är, att ett mera heuristiskt ämne är svårt att uppleta. Kanske kan det sägas att Stig Holms bekanta bok i ämnet är vida lättsmältare och skriven med en journalistisk verve och färgrikedom som man väl dock saknar i denna stramt hållna sammanfattning. Men Hyrenius bok imponerar genom sin saklighet och sin vilja till upplysning. Kanske hade man velat ha med provrörsexemplet framför andra, den lilla frimärksön i Indiska oceanen, Mauritius kontra Irland. Men som boken är, är den bra och rekommenderas livligt, varvid anmälaren dock måste reservera sig för sista kapitlet om demometri som ligger över hans — anmälarens således — matematiska horisont.

Erik Ask-Upmark

Den segerrika kampen

HUGO GLASER: *Rabén & Sjögren*. Pris 28: 50, inb. 34: —.

Den enligt uppgift på kontinenten kände medicinhistorikern professor *Hugo Glaser* i Wien har i kavalkadform sökt ge en skildring av den medicinska vetenskapens intensiva utveckling under de senaste hundra åren. Med. dr *Sten V. Stapel-mohr* har sakkunnigt biträtt med att anpassa boken efter svenska förhållanden.

Icke minst inom vetenskapen är verkligheten ofta märkligare än dikten. Ämnet som sådant borde alltså ge alla möjligheter att skänka god och spännande läsning. Tyvärr har *Glaser* icke lyckats utnyttja dessa möjligheter. I stället har han med tyngande ambition sida efter sida knastertorrt redogjort för allt det märkvärdiga som hänt, och nästan helt glömt bort det mänskliga bakom namn och data. Humor är även i tillvarons allvarligaste sammanhang en nödvändig ingrediens. I *Glaser*s bok letar man förgäves efter ett enda litet stänk av denna gudagåva.

Som hjälpredda i populärmedicinska sammanhang kan "Den segerrika kampen" säkert ha en uppgift, men som värdefull underhållning för en i dessa ting intresserad allmänhet kan den av här angivna skäl knappast ha någon mission att fylla.

Helge Lublin